

ΛΑΤΙΝΙΚΑ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
2005

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Non Sicanorum aut Pelasgorum, qui primi coluisse Italiam dicuntur, sed aetatis suae verbis utebantur. Tu autem, proinde quasi cum matre Evandri nunc loquaris, sermone abhinc multis annis iam obsoleto uteris, quod neminem scire atque intellegere vis, quae dicas. Quin, homo inepte, taces, ut consequaris, quod vis? Sed antiquitatem tibi placere dicis, quod honesta et bona et modesta sit. Sic ergo vive, ut viri antiqui.

Hac re audita Augustus voluit filiam deterrere quominus id faceret. Eo consilio aliquando repente intervenit oppressitque ornatrices. Etsi super vestem earum deprehendit canos, tamen Augustus dissimulavit eos vidisse et aliis sermonibus tempus extraxit, donec induxit mentionem aetatis. Tum interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva.

Μονάδες 40

B. Παρατηρήσεις

1. α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

aetatis:	ονομαστική πληθυντικού αριθμού
suae:	τον ίδιο τύπο του α΄ προσώπου
tu:	την ίδια πτώση του άλλου αριθμού
matre:	γενική πληθυντικού αριθμού
neminem:	γενική ενικού αριθμού
homo inepte:	την ίδια πτώση πληθυντικού αριθμού
consilio:	αφαιρετική πληθυντικού αριθμού
vestem:	αφαιρετική ενικού αριθμού
aliis sermonibus:	αιτιατική ενικού αριθμού
tempus:	ονομαστική πληθυντικού αριθμού.

Μονάδες 12

β. multis, bona, antiqui: Να γράψετε τους αντίστοιχους τύπους των άλλων βαθμών.

Μονάδες 3

2. α. loquaris: Να γράψετε τα απαρέμφατα όλων των χρόνων (για τους περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο).

Μονάδες 4

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

scire:	β' ενικό πρόσωπο προστακτικής του ίδιου χρόνου
placere:	γ' ενικό πρόσωπο υποτακτικής υπερσυντελικού της ίδιας φωνής
sit:	β' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου
faceret:	γενική γερουνδίου
intervenit:	α' ενικό πρόσωπο οριστικής παρατατικού
oppressit:	α' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα της ίδιας φωνής
vidisse:	απαρέμφατο μέλλοντα παθητικής φωνής
extraxit:	αφαιρετική του σουπίνου
induxit:	γ' πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής μέλλοντα της παθητικής φωνής
interrogavit:	γ' ενικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα παθητικής φωνής
mallet:	τον ίδιο τύπο του ενεστώτα.

Μονάδες 11

3. α. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας την παρακάτω άσκηση και να συμπληρώσετε τα κενά, ώστε να φαίνεται ο συντακτικός ρόλος της κάθε λέξης.

primi:	είναι	στο
sermone:	είναι	στο
antiquitatem:	είναι	στο
virī:	είναι	στο
esse:	είναι	στο

Μονάδες 5

- β. **Sic vive:** Να επαναδιατυπώσετε την πρόταση, ώστε να εκφράζεται η απαγόρευση και με τους δύο τρόπους.

Μονάδες 4

- γ. **Quin taces, ut consequaris, quod vis?**

Να μεταφερθεί στον πλάγιο λόγο με εξάρτηση από τις φράσεις: *Philosophus hominem interrogat ...*

και *Philosophus hominem interrogavit ...*

Μονάδες 6

4. α. • **Proinde quasi cum matre Evandri nunc loquaris**
• **Utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva**

Να αναγνωρίσετε το είδος και το συντακτικό ρόλο των δύο παραπάνω προτάσεων και να αιτιολογήσετε την έγκλιση και το χρόνο του ρήματος της καθεμιάς.

Μονάδες 8

- β. **coluisse:**

Να χαρακτηρίσετε συντακτικά το απαρέμφατο (Μονάδες 2), να γράψετε το υποκείμενό του (Μονάδες 2) και να αιτιολογήσετε την πτώση του υποκειμένου (Μονάδες 3).

Μονάδες 7

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Δε χρησιμοποιούσαν τη γλώσσα των Σικανών και των Πελασγών, για τους οποίους λέγεται ότι πρώτοι κατοίκησαν την Ιταλία, αλλά τη γλώσσα της εποχής τους. Εσύ, όμως, σαν να μιλάς τώρα με τη μητέρα του Ευάνδρου, χρησιμοποιείς γλώσσα ήδη ξεπερασμένη εδώ και πολλά χρόνια, επειδή δε θέλεις κανέναν να ξέρει και να καταλαβαίνει τι λες. Γιατί, ανόητε άνθρωπε, δε σωπαίνεις, για να πετύχεις αυτό που θέλεις; Αλλά λες ότι σου αρέσει η αρχαιότητα, επειδή είναι ευπρεπής και καλή και σεμνή. Έτσι λοιπόν να ζεις, όπως οι αρχαίοι άνδρες.

Όταν το πληροφορήθηκε αυτό το πράγμα ο Αύγουστος θέλησε να αποθαρρύνει την κόρη του από το να το κάνει αυτό. Με αυτό το σχέδιο εμφανίστηκε κάποτε απρόοπτα και έπιασε επ' αυτοφώρω τις κομμώτριες. Αν και ανακάλυψε άσπρες τρίχες πάνω στα φορέματά τους, εντούτοις ο Αύγουστος προσποιήθηκε πως δεν τις είδε και με άλλες κουβέντες άφησε το χρόνο να κυλήσει, έως ότου έφερε τη συζήτηση στην ηλικία της. Τότε ρώτησε την κόρη του αν ύστερα από μερικά χρόνια θα προτιμούσε να είναι ασπρομάλλα ή φαλακρή.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1.α.

aetates
nostrae
vos
matrum
nullius
homines inepti
consiliis
veste
alium sermonem
tempora

1.β.

<u>multis</u>	pluribus	plurimis
<u>bona</u>	melior	optima
<u>antiqui</u>	antiquiores	antiquissimi

2.α.

Ενεστ: loqui
Μελλ: locuturum esse
Παρακ: locutum esse
Συντ. Μελλ.: locutum fore

2.β.

scito
placuisset
fuistis
faciendi
interveniebam
opprimemus
visum iri
extractu
inducuntor
interrogatur
malit

3.α.

primi: είναι επιρρηματικό κατηγορούμενο της σειράς στο coluisse.
sermone: είναι αντικείμενο στο uteris.
antiquitatem: είναι υποκείμενο στο ειδικό απαρέμφατο placere (ετεροπροσωπία).
viri: είναι υποκείμενο στο εννοούμενο ρήμα vivebant.
esse: είναι τελικό απαρέμφατο ως αντικείμενο στο mallet.

3.β.

noli sic vivere
ne sic vixeris

3.γ.

Philosophus hominem interrogat quin taceat, ut consequatur, quod velit.
Philosophus hominem interrogavit quin taceret, ut consequeretur, quod vellet.

4.α.

proinde quasi ... loquaris: δευτερεύουσα παραβολική υποθετική πρόταση, καταφατική (εισάγεται με τον παραβολικό σύνδεσμο proinde quasi). Είναι πρόταση επιρρηματική που λειτουργεί ως δεύτερος όρος σύγκρισης (με πρώτο όρο την κύρια πρόταση). Εκφέρεται με υποτακτική, επειδή η σύγκριση αφορά μια υποθετική πράξη ή κατάσταση. Συγκεκριμένα εκφέρεται με υποτακτική ενεστώτα (loquaris), γιατί σύμφωνα με την ακολουθία των χρόνων έχουμε εξάρτηση από ρήμα αρκτικού χρόνου (uteris) και εκφράζει το σύγχρονο στο παρόν-μέλλον.

Utrum ... calva: πλάγια ερωτηματική πρόταση, διμελής, ολικής άγνοιας, καταφατική (εισάγεται με το utrum ... an). Είναι πρόταση ουσιαστική ως έμμεσο αντικείμενο στο interrogavit. Εκφέρεται με υποτακτική, όπως όλες οι πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις, επειδή θεωρείται ότι η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενο της πρότασης. Συγκεκριμένα εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού (mallet), γιατί σύμφωνα με την ακολουθία των χρόνων έχουμε εξάρτηση από ρήμα ιστορικού χρόνου (interrogavit) και εκφράζει το σύγχρονο στο παρελθόν.

4.β.

Είναι ειδικό απαρέμφατο ως αντικείμενο στο dicuntur.
Υποκείμενο του απαρεμφάτου είναι το qui (ταυτοπροσωπία).
Το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου βρίσκεται κατ' εξαίρεση σε πτώση ονομαστική, επειδή εξαρτάται από το παθητικό λεκτικό προσωπικό ρήμα dicuntur (άρση του λατινισμού).